

Tadeja Rozman

5 JE JANES ŠOLAR?

5.1 Je Janes Šolar? – izročki

JANES

IJS FILOZOFSKA
FAKULTETA

JE JANES ŠOLAR?

Tadeja Rozman
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
Trojina, zavod za uporabno slovenistiko

Ljubljana, 6. 7. 2016

JANES

IJS FILOZOFSKA
FAKULTETA

Internet slabo vpliva na jezik.
Internet kvari slovenščino.

Mladi ne znajo več pravilne slovenščine.

Kako naj se otrok nauči pravilne slovenščine?

Je to danes v poplavi jezikovnih zmazkov sploh mogoče?

Ko smo mi hodili v šolo, je bila večina pisane besede s katero smo se srečevali, napisana pravilno. Knjige, časopisi, televizija, ravno tako plakati, slogani ...

Zdaj pa napak kar mrgoli in to v kao lektoriranih tekstih. Da o slogu ne govorimo. Luštna zbirka knjig za otroke, bralce začetnike. Vsak drugi stavek se začneja z in.

Prijateljica je lektorica pri eni od založb. Pravi, da je obup, da ima čisto premalo časa in da gre lahko samo enkrat skozi knjigo. Tekst dobi direktno od prevajalca in pravi, da je večina prevodov obupnih. /.../

Skratka, kako in kje naj se otrok nauči pravilne slovenščine, če je pa dnevno v stiku z neko spakedranščino.

Pa pustimo internet in SMS sporočila obstrani.

(med.over.net, Al' prav se piše ...?)

Pozitivni vpliv interneta na otroke in mladino

- izobraževanje (e- učilnice, Moodle, Cobiss, Wikipedia ...),
- **pridobivanje jezikovnega znanja**,
- ohranjanje stikov s prijatelji in sorodniki iz tujine,
- ozaveščenost o socialnih vprašanjih (npr. poznavanje aktualnih zadev, drugih kultur ...),
- **ustvarjalnost in sposobnost izražanja**,
- razvijanje sposobnosti za ohranjanje pozornosti,
- sprostitev in zabava,
- spremljanje dnevnih dogodkov doma in po svetu,
- potovanje po svetu iz domačega naslonjača,
- hitro in preprosto spletno nakupovanje,
- elektronsko bančništvo ...

(e-priročnik: Internet in varnost otrok v osnovni šoli, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, UM)

- »Večina jezikoslovcev meni, da internet slabo vpliva na jezik oz. na njegovo prihodnost.« (T. Burič, Internetni slog, diplomsko delo)
- David Crystal - [How is the internet changing language today?](#)

Kar se Janezek nauči, to Janezek zna.

Janes - Šolar

- Janes – korpus spletne slovenščine
- Šolar – korpus šolskih pisnih izdelkov

Sporazumevanje v slovenskem jeziku

- 2008–2013
- Evropski socialni sklad EU in Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS
- www.slovenščina.eu
- aktivnost: Nova didaktika poučevanja slovenskega jezika (2009–2010)

Korpus Šolar

korpus šolskih pisnih izdelkov:

- učenci 3. triletja OŠ in dijakov SŠ
- samostojno tvorjeni pri pouku
- (materni govorci)

namen:

- raziskovanje (pisne) jezikovne zmožnosti
- priprava učnih gradiv, vsebin
- korpusna pedagoška slovnica

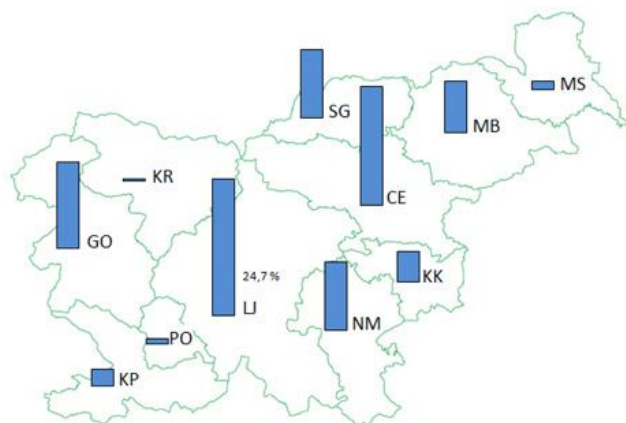
Zbiranje besedil

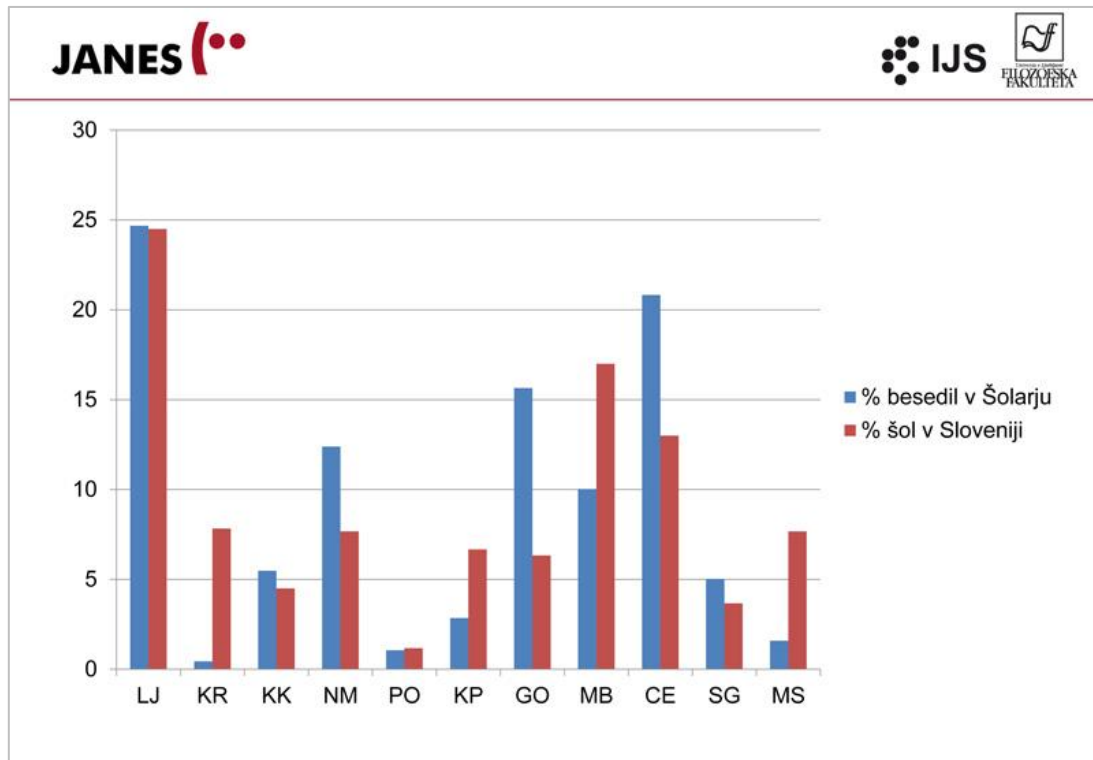
- šolsko leto 2009/2010
- avtorske pravice (prosta dostopnost korpusa)
- 39 (40) šol (vse slovenske regije):
 - JZ: 30 (31), SV: 9
 - LJ 13, NM 6 (7), KK 2, PO 2, GO 4, KP 2, KR 1
 - MB 2, MS 1, CE 4, SG 2
- 8594 besedil

Izbor besedil

- 2703 besedil, 967477 besed
- ! regijska uravnoveženost: JZ 60 %, SV 40 %
- uravnoveženost po stopnjah šolanja, razredih ...
- slovenščina (84,2 %) + drugi predmeti (11)
- ! učiteljski popravki (56 % korpusa)

Delež besedil po regijah





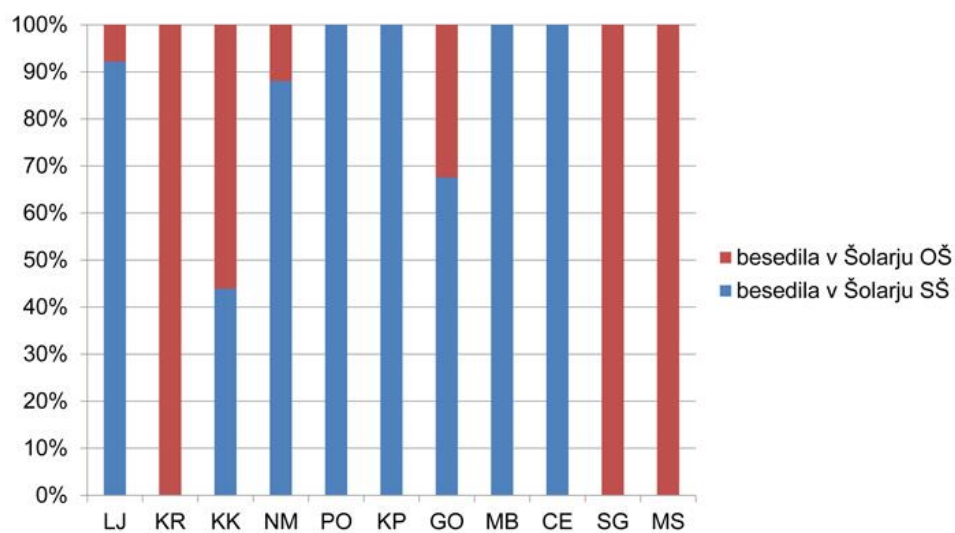
JANES

IJS FILOZOFSKA
FAKULTETA

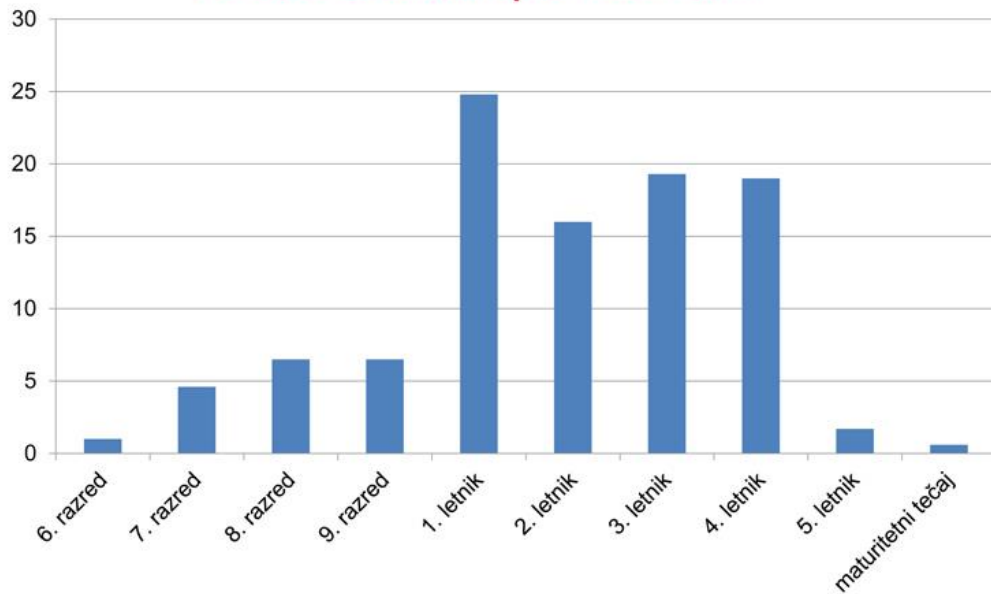
Delež besedil po stopnji šolanja

Šola	Število besedil	Delež	Število besed	Delež
osnovna šola	505	18,7 %	133423	13,8 %
gimnazija	1172	43,3 %	520136	53,8 %
strokovno izobraževanje	843	31,2 %	261496	27 %
poklicno izobraževanje	183	6,8 %	52422	5,4 %

	% besedil v Šolarju	% šol v Sloveniji
OŠ	18,61	75,2
SŠ	81,39	24,8



Delež besedil po razredih



Nadgradnja korpusa Šolar

- 2015–2018
- Ministrstvo za kulturo
- <http://solar.trojina.si/>

Šolar 2.0

Ročna transkripcija

drugim pa nastavijo zanke, za katere se ni težko uloviti. Ženske je Linhart predstavil kot ljudi, ki imajo glavo na pravem mestu in jih v pravi meri vodita enkrat razum, drugič srce. Ženske tudi pomagajo nekaterim moškim likom, da se nebi preveč zapletli ali si škodili. Konkretno!

drugim pa nastavijo zanke, **za** katere se ni težko uloviti. Ženske je Linhart predstavil kot ljudi, ki imajo glavo na pravem mestu in jih v pravi meri vodita enkrat razum, drugič srce. Ženske tudi pomagajo nekaterim moškim likom, da se **nebi** preveč zapletli ali si škodili.

Vnos popravkov

drugim pa nastavijo zanke, za katere se ni težko uloviti. Ženske je Linhart predstavil kot ljudi, ki imajo glavo na pravem mestu in jih v pravi meri vodita enkrat razum, drugič srce. Ženske tudi pomagajo nekaterim moškim likom, da se nebi preveč zapletli ali si škodili. Konkretno!

drugim pa nastavijo zanke, **za**<p>**v**</p> katere se ni težko uloviti. Ženske je Linhart predstavil kot ljudi, ki imajo glavo na pravem mestu in jih v pravi meri vodita enkrat razum, drugič srce. Ženske tudi pomagajo nekaterim moškim likom, da se **nebi**<p>**ne bi**</p> preveč zapletli ali si škodili.

Tipologija napak

- osnova: označevanje napak (Mojca Stritar - KUST)
- 4 tipi napak s podtipi:
 - ZAPIS (podtipi), OBLIKA, BESEDIŠČE, SKLADNJA (podtipi)
- 35.035 napak

Označevanje popravkov

drugim pa nastavijo zanke, za katere se ni težko uloviti.
Ženske je Linhart predstavil kot ljudi, ki imajo glavo
na pravem mestu in jih v pravi meri vodita enkrat
razum, drugič srce. Ženske tudi pomagajo nekaterim
moškim likom, da se ne bi preveč zapletli ali si škodili.

drugim pa nastavijo zanke, za katere se ni
težko uloviti. Ženske je Linhart predstavil kot ljudi, ki imajo glavo na
pravem mestu in jih v pravi meri vodita enkrat razum, drugič srce.
Ženske tudi pomagajo nekaterim moškim likom, da se ne
ne bi preveč zapletli ali si škodili.

Označevanje popravkov

drugim pa nastavijo zanke, za katere se ni težko uloviti.
Ženske je Linhart predstavil kot ljudi, ki imajo glavo
na pravem mestu in jih v pravi meri vodita enkrat
razum, drugič srce. Ženske tudi pomagajo nekaterim moškim
likom, da se ne nebi preveč zapletli ali ne bi škodili. Konkretno!

drugim pa nastavijo zanke, za katere se ni težko uloviti. Ženske je Linhart predstavil kot ljudi, ki imajo glavo na pravem mestu in jih v pravi meri vodita enkrat razum, drugič srce. Ženske tudi pomagajo

nekaterim moškim likom, da se nebi preveč zapletli ali ne bi škodili.

Napake zapisa

- črkovanje
- pisanje skupaj/narazen
- mala/velika začetnica
- ločilo
- krajšava
- številka

Napake besedišča

- zamenjave besed (polnopomenskih, nepolnopomenskih!)
- zamenjava besednih zvez
- zamenjava presežne in osnovne oblike pridevnika
- zamenjava glagolskega vida in predpon
- ...

Napake oblike

- neustrezne končnice
- neustrezen nedoločnik, namenilnik
- neustrezno tvorjen svojilni pridevnik
- neustrezen pretekli deležnik
- ...

Napake skladnje

- besedni red
- izpuščeni podatki
- odvečni podatki
- neustrezna struktura

- <http://www.slovenscina.eu/korpusi/solar>
- <http://solar.trojina.si/>
- T. Rozman, I. Krapš Vodopivec, M. Stritar, I. Kosem: Empirični pogled na pouk slovenskega jezika
- I. Kosem idr.: Analiza jezikovnih težav učencev: korpusni pristop
- www.korpus-solar.net
- <http://projekt.slovenscina.eu/Vsebine/SI/Kazalniki/K15.aspx>

JANES

IJS

FILOZOFSKA
FAKULTETA

Šolar

trojina
ZAVOD ZA UPORABNO
SLOVENISTIKO
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT
O korpusu Pomoč

išči Seznam besed
Navadno iskanje Kontekst Lastnosti besedil

Koda napake :
Napaka:
Popravek:
[oznake napak](#) [označevanje zadetkov](#)
Izdelaj konkordančni niz Počisti vse

Lexical Computing
2.35.1-SKE-2.137.1-3.86.10

www.korpus-solar.net

JANES

IJS

FILOZOFSKA
FAKULTETA

Uporaba Šolarja

- Možnosti uporabe jezikovnih tehnologij za določanje težav pri rabi vejice, Uporaba strojnega učenja za postavljanje vejic v slovenščini (Holozan)
- Postavljanje vejic v slovenščini s pomočjo strojnega učenja in izboljšanega korpusa Šolar (Krajnc in Robnik-Šikonja)
- Analiza jezikovnih težav učencev: korpusni pristop (I. Kosem idr.)
- Možnosti uporabe podatkov iz korpusa Šolar za pripravo slovarskih priročnikov (Arhar Holdt in Rozman)

Tip napake	Podtip	Skupno število napak ²¹	Število povezanih napak
Napaka zapisa	Črkovanje	2672	18
	Pisanje skupaj/narazen	1179	
	Mala/velika začetnica	2125	872
	Ločilo	15371	775
	Krajšava	23	
	Številka	50	
	Skupaj		21420
Napaka besedišča		3807	434
Napaka oblike		3618	1241
Napaka skladnje	Besedni red	1265	212
	Izpuščeni podatki (izpust)	1607	240
	Odvečni podatki (odveč)	2665	588
	Neustrezna struktura	653	61
	Skupaj		6190

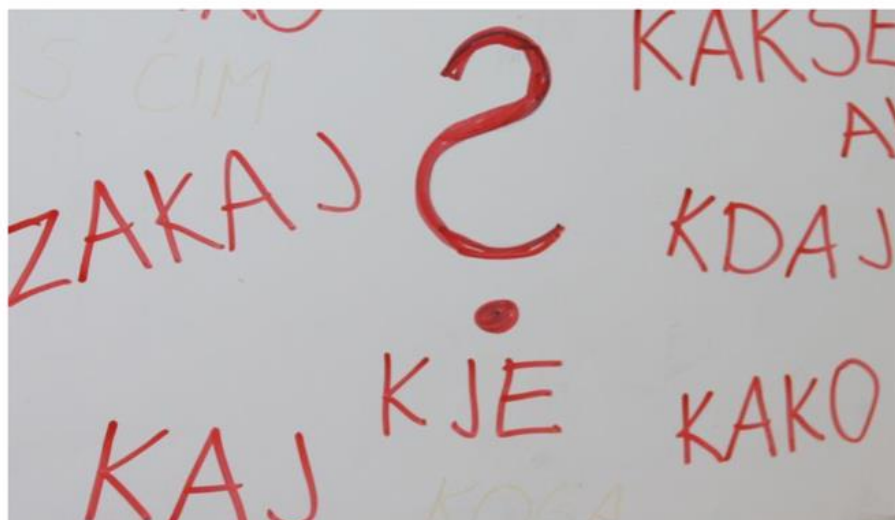
Analize Šolarja

- vejice
- zanikani glagoli (nebi), predložne zveze (nakoncu)
- zapis glasu (medvet), sklopa (življenski), govornjeni zapis (skos), predlogi (k/h, z/s)
- pogovorne besede, splošne besede, zaimki (ki/kateri, moj/svoj), predlogi (v/na – iz/z/s)
- nedoločnik – namenilnik, ujemanje samostalnika, ujemanje povedka z osebkom
- zaporedje stavčnih členov, slogovne napake, izražanje svojine
- ...

Analize Šolarja

- Pedagoški slovnični portal
<http://slovnica.slovenscina.eu/>
- slovarski priročniki

Spletna slovenščina in Šolar



Je Janes šolar?

- raziskovalni cilji
- korpusne in druge raziskovalne metode
- različni korpusi
- nadgradnja korpusov